

**ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ ФИЗИКА
КАФЕДРАИ ФИЗИКАИ ҲАСТА**

**СИЛЛАБУС (БАРНОМАИ ВАСЕЪИ ҚОҶӢ) АЗ ФАНИИ
«ГРАФИКАИ МУҲАНДИСӢ»
БАРОИ ДОНИШҚУӢНИ КУРСИ
ДУЮМИ ИХТИСОСИ РАДИОӢКОЛОГИЯ – 33010300**

Фанни таълимӣ: графикаи муҳандисӣ

Ихтисос: радиоэкология – 33010300

Ҳачми соатҳои таълимӣ – 2 кредит (48 соат)

Лексия – 24 соат (1 кредит)

Машгулияти амалӣ – 24 соат (1 кредит)

Курс – 2

Семестри 4-ум

ДУШАНБЕ – 2025

СИЛЛАБУС

(барномаи васеи корӣ) аз ҷониби ассистенти кафедраи физикаи ҳаста аз фанни графикаи муҳандисӣ барои донишҷӯёни курси 2-юми шуъбаи рӯзонаи ихтисоси радиоэкология мураттаб шудааст.

Ном ва насаби омӯзгор	Курс	2	Ҷадвали дарсҳо
асс. Нигораи З.	семестр	4	
	Шумораи кредитҳо	2	
Суроғаи омузгор: Кафедраи физикаи ҳаста, утоқи 212, бинои таълимии №16, Тел:	Лексия	24 с	
	Машғулиятҳои амалӣ	24 с	
	Шакли назорати ҷамъбасти	Имтиҳон	

Силлабус (Барномаи васеи корӣ) дар асоси барномаи таълимии курсҳои физикаи умумӣ, ки Шӯрои методии ДМТ тасдиқ кардааст, мувофиқ мебошад ва Стандарти давлатии таълимии таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон самти 3301 – «илмҳои экологӣ», ки аз тарафи Вазорати маорифи ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.12.2017 таҳти рақами 18/80 тасдиқ карда шудааст, барои донишҷӯёни ихтисосҳои физика ва радиоэкология тартиб дода шудааст.

Силлабус (Барномаи васеи корӣ) аз ҷониби ассистенти кафедраи физикаи ҳаста Нигораи З. мураттаб шудааст.

Силлабус (Барномаи васеи корӣ) дар ҷаласаи кафедраи физикаи ҳаста аз - 25.01 2025, суратмаҷлиси № 06 баррасӣ ва тасдиқ шудааст.

Мудири кафедра

Махсуд Б.И.

Бо қарори Шӯрои илмӣ-методии факултети физика аз «25» 01 2025, суратмаҷлиси № 5 тасдиқ шудааст.

Раиси Шӯрои илмӣ-методии
факултет, н. и. ф. -м.

Истамов Ф. М.

ФАСЛИ I: ҚИСМИ ТАШКИЛИ-МЕТОДӢ

Курси махсуси «Графикаи муҳандисӣ» барои донишҷӯёни курси 2-юми ихтисоси радиоэкология фанни зарурӣ буда, дар ташаккули донишҷӯ ва маҳорату малакаи худфаъолияти донишҷӯ ҳамчун мутахассиси ихтисоси баланд маъиёри хос дошта, яке аз фанҳои ҳозиразамон ба ҳисоб меравад.

Фанни «Графикаи муҳандисӣ» ба гурӯҳи фанҳои умумикасбӣ дохил мешавад ва барои ташаккули донишҷӯ ва малакаи асосии зарурӣ барои фаъолияти минбаъдаи муҳандисӣ пешбинӣ шудааст.

Мувофиқи талаботи малакавии Меъёри давлатии касбӣ аз мутахассис интизори иштирок дар таҳияи шароитҳои техникӣ, стандартҳои ҳуҷҷатгузори конструкторӣ ва технологӣ бо истифодаи ҳам технологияҳои классикӣ ва ҳам технологияҳои иттилоотии муосир мегардад. Графикаи муҳандисӣ пояи назариявӣ ва амалӣ барои эҷоди расмҳо – тасвирҳои ҳамвазни фигураҳои фазоӣ мебошад.

II. МАҚСАДИ ОМУЗОНИДАНИ ФАН.

Мақсади фанни «Графикаи муҳандисӣ» ба даст овардани донишҷӯи назариявӣ, малакаи амалӣ ва қобилиятҳои таҳия ва хондани расмҳои маҳсулот мебошад.

Ҳадафҳои асосӣ чунинанд:

- Омӯзиши қонунҳои тасвири объектҳои геометрӣ дар расми ҳамвор, усулҳои ҳалли масъалаҳои муҳандисӣ аз рӯи расмҳо.
- Рушди тасаввури фазоӣ, фикри конструктивӣ ва қобилияти таҳлили шаклҳои фазоӣ ба асоси моделҳои графикаи фазо.
- Ташаккули системаи донишҷӯ ва малакаи тартиб додани ва хондани ҳуҷҷатгузори графикӣ ва матнии лоиҳавию конструкторӣ мувофиқи талаботи стандартҳои давлатии ЕСКД (Единая система конструкторской документации - (СЯКХ- системаи ягонаи конструкцияи ҳуҷҷатгузорӣ)), ЕСТД (Единая система технологической документации – (СЯТХ- системаи ягонаи технологияи ҳуҷҷатгузорӣ)).

Донишҷӯ ва малакаҳое, ки дар натиҷаи омӯзиши графикаи муҳандисӣ ба даст оварда мешаванд, ҳангоми омӯзиши графикаи компютерӣ ва дигар фанҳои умумикасбӣ ва махсус истифода мешаванд.

III. ВАЗИФАҲОИ ОМУЗОНИДАНИ ФАН.

Вазифаҳои фанн чунин мебошанд: омӯхтани интиқоли ғояҳои инноватсионӣ бо ёрии расм, дарк кардан, офаридан ва истифода бурдани ҳуҷҷатҳои конструкторӣ ҳамчун як сифати ҷудонашавандаи фаъолияти истеҳсолии оянда.

Дар натиҷаи омӯзиши ин фанн донишҷӯён бояд:

- тасаввурот дошта бошанд:
 - дар бораи усулҳои интиқоли фикрҳои техникӣ бо ёрии расм;
 - дар бораи асосҳои аппарати конструксияи геометрӣ (моделсозӣ);
 - дар бораи асосҳои назариявии сохтани тасвирҳои нуктаҳо, хатҳо, сатҳҳо, рӯйҳо;
- донанд:
 - усулҳои сохтани тасвирҳои объектҳои фазой дар расмҳо;
 - қонунҳои ташаккули шаклҳои ҳамвор ва фазой;
 - усулҳои проексияи тасвирҳо, предметҳо;
 - ҳуҷчатгузори меъёрий-техникӣ, принципҳои таҳия ва истифодаи он.
- тавонанд:
 - масъалаҳои позитсионӣ ва метрикий ҳал кунанд;
 - тасвирҳои маҳсулотҳоро хонанд;
 - ҳуҷчатҳои конструкториро иҷро ва таҳия кунанд;
 - донишҳои навро бо истифодаи технологияҳои иттилоотии муосири таълимӣ ба даст оранд.
- малакаҳои зеринро дошта бошанд:
 - фикр қардани тасвирҳои фазой;
 - қори амалии чен қардани деталҳо ва гузоштани андозаҳо дар расмҳо;
 - истифодаи маводди маълумотӣ-маълумотӣ, стандартҳо дар фаъолияти истеҳсолӣ ва лоиҳавӣ;
- қобилият дошта бошанд:
 - дар масъалаҳои графикаи муҳандисӣ.

IV. НАТИҶАҲОИ НИҶОИИ ОМӢЗОНИДАНИ ФАН

Дар баробари аз худ намуҷдани фанни таълимӣ донишҷӯ бояд:

- мазмуни мафҳумҳои асосии программаҳои таҳриргарони графикаро аз худ қарда бошад:

- асосҳои мавҷудияти шаклҳои гуногун, қараҷаҳои ташаккулбӣ ва меъёрҳои асосии яқе программаҳои таҳриргарони графикаро қонад;

- моҳияти амал намуҷдани қори програмаҳои таҳриргарони графикаӣ, нақши геометрияи нақшақашӣ ва интерфейси програмаи онро қурра сарфаҳм қарад.

Дар асоси аз худ намуҷдани фанни таъл ша имӣ донишҷӯ бояд:

- мазмуни мафҳумҳои асосии программаҳои таҳриргарони графикаро шарҳ қода тавонад:

- асосҳои мавҷудияти шаклҳои гуногун, қараҷаҳои ташаккулбӣ ва меъёрҳои асосии қори програмаҳои таҳриргарони графикаӣ, мафҳумҳои геометрияи нақшақашӣ ва интерфейси програмаи онро муайян қарда тавонад;

- моҳияти амал намудани программаҳо, мафҳумҳо созиш, инчунин геометрияи нақшакашӣ ва интерфейси кори программаҳои тахриргарони графикиро оид ба тасвирҳои мухталиф ошкор сохта тавонад;

Пререквизитҳо (алоқамандаии фанни таълимӣ бо фанҳои аз ҷониби донишҷӯ азхудкардашуда): фанҳои дар давраи таҳсил дар муассисаи таълимии таҳсилоти умумии миёна азхудкардаи донишҷӯ: асосҳои информатика, истифодаи технологияи муосир, системаи таъминоти программагӣ, интерфейси таҷҳизоти музофоти муосир.

Постреквизитҳо: (алоқамандии фанни таълимӣ бо фанҳое, ки донишҷӯ онҳоро дар баробари азхудкунии фанни графикаи муҳандисӣ ва пас аз худ намудани он дар давоми таҳсил аз худ менамояд): информатика, графикаи компютерӣ ва ғайра.

Нақшаи тақвими-мавзӯи фанни таълимии «Графикаи муҳандисӣ»

Миқдори умумии кредитҳо 2 (48 соат)

Машғулиятҳои аудиторӣ лексионӣ-назариявӣ – 1- (24 соат)

Машғулиятҳои аудиторӣ амалӣ – 1 -(24 соат)

2.2. ТАҚСИМОТИ СОАТҲО БА МАВЗҶҶҲО ВА ШАКЛҶҲОИ ГУЗАРОНИДАНИ МАШҶҶУЛИЯТҶҲОИ ДАРСӢ (давоминокии як соати академӣ – 50 дақиқа)

Ҷағрға	№	Номи мавзӯ	Миқдори соатҳо барои машғулиятҳо:			
			Лекс ионӣ	лабора торӣ	амалӣ	КМР О
I	1.1	Мавзӯи 1. Талаботи асосӣ оид ба тарҳрезии расмҳо. Созишҳои геометрӣ. Навиштаҳои асосӣ. Миқёсҳо. Ҳаҷҳои нашлакӣ. Кашидани шрифти	2			
	1.2	Муқаддимаи графикаи компютерӣ ва масъалаҳо, ки тавассути он ҳал карда мешавад.		1		
II	2.1	Мавзӯи 2. Нашлакаи андозаҳо ба расмҳо.	2			
	2.2	Рушди графикаи компютерӣ. Намудҳои графикаи компютерӣ		1		
III	3.1	Мавзӯи 3. Созишҳои геометрӣ дар нашла	2			
	3.2	Таъминоти техникаи Г.К. Системаи графикаи компютер, асбобҳои перифериягӣ.		1		
IV	4.1	Мавзӯи 4. Нашлакаи проексионӣ Тасвирҳо - шаклҳо, созишҳо, буришҳо. Нишондодҳои графикаи мавод	2			
	4.2	Асосҳои кор бо рангҳо. Сохтори умумии васоити програмагӣ		1		

V	5.1	Мавзӯи 5. Элементҳои бурриш, талаботҳо ва соддагардонӣ. Проексияҳои аксонометрӣ	2			
	5.2	Системаи мувофиқати рангҳо ва палитра. Речаҳои рангӣ.		1		
VI	6.1	Мавзӯи 6. Проексияҳои аксонометрии росткунҷаи ҷисмҳои геометрӣ	2			
	6.2	Асосҳои бунёди Графикаи Компютерӣ.		1		
VII	7.1	Мавзӯи 7. Сохтани сексияҳои аксонометрӣ	2			
	7.2	Асосҳои бунёди Графикаи Компютерӣ.		1		
VIII	8.1	Мавзӯи 8. Наҷшакашии мошинсозӣ	2			
	8.2	Системаи графикаи компютер.		1		
IX	9.1	Мавзӯи 9. Пайвасти рахпечҳо	1			
	9.2	Одитарин таърири графикӣ. Интерфейси равзанаи он.		2		
X	10.1	Мавзӯи 10. Маълумоти умумӣ дар бораи маснуот ва ҳуҷҷатнигорӣ конструкторӣ.	1			
	10.2	Программаи Adobe Photoshop. Интерфейси равзанаи он		2		
XI	11.1	Мавзӯи 11. Тартибдиҳии воқидҳои васлкунӣ эскизҳои Пузъиёт ва талабот ба иҷро онҳо.	1			
	11.2	Ташкили ҳудукунӣ бо ёрии контурҳо.		2		
XII	12.1	Мавзӯи 12. Пайдарпай иҷрои эскиз	1			
	12.2	Асбобҳо барои кор бо контурҳо.		2		
XIII	13.1	Мавзӯи 13. Маводҳо ва аломати онҳо	1			
	13.2	Кор бо матн дар Photoshop		2		
XIV	14.1	Мавзӯи 14. Ташкил ва муайяннамоии наҷшаи аслкунӣ	1			
	14.2	Элементҳои графикаи векторӣ. Графикаи фракталӣ. Бартарӣ ва норасой.		2		
XV	15.1	Мавзӯи 15. Тавсияҳо оид ба иҷрои нақшаи васлкунӣ Тартибдиҳии таснифот	1			
	15.2	Тахриргарони векторӣ Corel Draw. Бартарӣ ва норасой.		2		
XVI	16.1	Мавзӯи 16. Намуди умумии хониш ва тафсилоти нақшҳо. Намуди умумии хониши наҷшаҳо. Намуди умумии тафсилоти наҷшаҳо. Мисоли тафсилоти намуди умумии наҷшаҳо	1			
	16.2	Усулҳои истифодаи асбобҳо. Кор бо матн. Corel Draw ва Internet		2		
Ҳамагӣ:			24	24		

2.3. МУНДАРИҶАИ КОРИ МУСТАКИЛОНАИ ДОНИШЧӢ

Кори мустикалонаи донишчӯ - ҳамчун амали донишчӯ дар ҷодаи мустикалона азхуд намудани барномаи таълимии фан аз рӯи мавзӯҳо ва супоришҳои пешбинишуда ба шумор рафта, аз ҷониби муассисаи таҳсилоти олии касбӣ (кафедра) бо адабиёти таълимию методӣ ва дастурҳо пурра таъмин

гардонида мешавад. Кори мустақилонаи донишҷӯ дар шароити татбики низоми кредитии таҳсилот дар ду шакл иҷро карда мешавад:

- кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО);
- кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД).

МУНДАРИҶАИ КМРО

Машғулияти амалӣ яке аз шаклҳои фаъолияти таълимии донишҷӯён ба шумор рафта, алоқамандии мантикиро бо таълими назариявӣ, ба самти амалия раван сохтани фанҳои таълимии алоҳида ва тайёрии пурраи донишҷӯёнро ҳамчун мутахассис таъмин менамояд. Дар машғулияти амалӣ донишҷӯён қоида ва усулҳои истифодабарии амалии донишҳои ба таври назариявӣ аз фанҳои таълимӣ азхуднамударо омӯхта, маҳорат ва малакаи ҳалли масъалаҳои мушаххасро дар асоси маълумоти илмӣ гирифташон дар худ ташаккул медиҳанд.

Мақсад аз гузаронидани КМРО ташаккул додани қобилияти дарккунӣ, ба таври эҷодӣ ва мустақилона фикр рондани донишҷӯён буда, дар рафти он мустаҳкамкунӣ, васеъгардонӣ ва шарҳи донишҳои ба таври назариявӣ гирифта ба амал меояд, ки бояд ба ташаккул ёфтани салоҳиятҳои касбии донишҷӯён мусоидат кунад.

Кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор - дар шакли супоришҳои тестӣ, реферат, маҷмӯи вазифаҳои хонагӣ, эссе, муаррифӣ (презентатсия)-и маводи ҷамъоварда, дифои қор (лоиха)-ҳои курсӣ, ҳисобот оид ба таҷрибаомӯзӣ ва ғайра иҷро гардида, аз тарафи омӯзгор баҳогузорӣ мешавад.

2.4. МАЗМУНИ ГУЗАРОНИДАНИ МАШҒУЛИЯТҲОИ ФАНИИ

Ҳафтаҳо	№ тартибӣ	Мундариҷаи мавзӯҳои машғулиятҳои			Миқдори соатҳо	Адабиёт
		лексионӣ	амалӣ	КМРО		
I	1	Муқаддимаи графикаи муҳандисӣ.			2	1,5,7, 14
	2		Методҳои проексиякунонӣ.		1	1,5,7, 14
	3	Проексиякунонии параллелӣ ва ҳосиятҳои он.		Мизи мудаввар.	1	5,8,14, 19
	4	Проексиякунонии росткунҷаи Эпюр Монжа.			2	3,5,12, 14,16

II	5		Проексиякунии иловаҳо.		1	3,4,5,9,11,14
	6			Қабули маълумотҳо	1	1,3,10,14,20
III	7	Проексиякуни дар се сатҳи тасвири.			1	2,3,8,10,12
	8		Фазои чорченака.		1	3,6,11,14
	9			Гузарида ни сӯҳбат.	1	1,3,9,14,17
IV	10	Нуқта дар сатҳи тасвири. Нуқтаи конку.			1	3,4,8,11,14
	11		Тасвири аксионометри.		1	1,3,5,7,14
	12			Қабули маълумотҳо	1	2,3,6,12,14
V	13	Проексиякунии рост.			1	3,5,6,11,14
	14		Ҳолати умумии ростӣ. Пайи (иззи) ҳисобӣ.		1	1,3,6,14,18
	15			Гузарида ни сӯҳбат	1	3,12,14,20
VI	16	Методи секунҷаи росткунҷавӣ.			1	3,5,9,13,14
	17		Ҳолати хусусии ростӣ.		1	1,3,5,12,14
	18			Қабули маълумотҳо	1	3,7,11,14,17
VI I	19	Ҳуҷҷатҳои тарроҳӣ (конструкторӣ).			1	3,7,10,14
	20		Системаи ягонаи Ҳуҷҷатҳои тарроҳӣ		1	3,9,14,16,19
	21			Гузарида ни сӯҳбат	1	3,7,10,14
VI II	22	Тайёркунии шаклҳо ва ҳуҷҷатҳои тарроҳӣ.			1	3,6,10,14,20
	23		Ориши нақша. Асосҳои геометрии. Андозаҳо. Масштабҳо. Хат.		1	3,4,5,9
	24	Қабули санҷиши фосилавии I-ум (рейтинги I-ум)		Қабули маълумотҳо	1	1,3,14,15,20

IX	25	Ҳуруфҳо. Хати асли.			1	3,6,8, 11,14
	26		Шакли андозаҳо.		1	3,4,5, 8
	27			Гузарида ни сӯхбат	1	3,5,10
X	28	Унсурҳои геометрии ҷузыёт(дастгоҳ).			1	3,4,7, 10,14
	29		Асосҳои геометрии шакли ҷузыёт.		1	1,3,14 ,17,20
	30			Қабули маълумотҳо	1	3,5,9, 14,18
	31	Бурриши деталҳои моил.			1	1,3,6, 9,11
XI	32		Акс, хат, аломат.		1	2,3,4. 14,20
	33			Гузарида ни сӯхбат	1	3,4,8, 10,14
XI I	34	Иҷроиши асосии акс. Шаклҳо. Бурришҳо.			1	3,6,7,1 2,13,1 4
	35		Қисматҳои нақшакашии хат ва аломат дар нақшакашӣ.		1	3,10,1 4
	36			Қабули маълумотҳо	1	3,7,8, 14,17
XI II	37	Аксунонӣ. Аксионометрияи ҷузъҳо. Унсурҳои акс ва аломат деталҳои суроҳ.			1	3,5,9, 11,14
	38		Кома. Унсурҳои пайвасти деталҳо. Унсурҳои ғудохтани деталҳо.		1	2,3,14 ,16,19
	39			Мизи мудаввар	1	1,3,9, 14
XI V	40	Акс ва аломат рахпечҳо. Параметрҳои асосии рахпечҳо.			1	3,7,9, 14

	41		Тарроҳҳои силиндришакл ва конусшакл. Аломати рахпечҳо. Унсурҳои технологии рахпечҳо.		1	3,5,14
	42			Қабули маълумотҳо	1	1,3,14 ,20
X V	43	Нақшаи кории деталҳо. Акси деталҳои стандартӣ. Нақшаҳои деталҳо оиди акси стандартҳо. Нақшаи аслии деталҳо.			1	1,3,14 ,17
	44		Деталҳои самтӣ. Андозаҳо. Намудҳои андозаҳо. Воҳиди васлкунии тасвирҳо (проектсияҳо).		1	3,5,14 ,20
	45			Гузариши сӯхбат	1	2,3,9, 14,16
X VI	46	Намоиш ва пайвасти тасвирҳои ҷудошаванда ва ҷудонашаванда. Тахминкунӣ ва соддакунӣ.			1	3,4,7, 14,18
	47		Васли нақшаҳои тайёр. Сохтан ва мутоила намудани нақшаҳои умумии васлшуда.		1	1,3,5, 14,15
	48			Қабули маълумотҳо	1	3,8,10 ,14

2.5. Шарҳи мухтасари супоришҳо барои кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)

Корҳои мустақилонаи донишҷӯ (КМД) тарзи фаъол ва мақсадноки аз худ намудани дониш, ташаккул додани малака ва маҳорати сермаҳсули эҷодии ӯ бе иштироки фаъоли омӯзгор дар ин раванд мебошад. Тамоми навъҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯ хатмӣ ва назоратшаванда мебошанд. Корҳои мустақилонаи донишҷӯ омода гардидани донишҷӯро ба машғулиятҳои дарсии ҷорӣ таъмин менамоянд. Натиҷаи иҷрои корҳои мустақилонаи донишҷӯ дар фаъолони ширкат варзидан ҳангоми баргузор шудани машғулиятҳои аудитории лексионӣ-назориявӣ ва амалӣ, семинарҳо, корҳои лабораторӣ ва супурдани тестҳо ва дигар шаклҳо ифода мегардад. Баҳои дар натиҷаи иҷрои корҳои

мустақилона бадастовардаи донишҷӯён барои баҳои ҷамъбастии азхудкунии фанҳои таълимӣ аз ҷониби онҳо асос мегардад. Ҷамъбасти натиҷа ва баҳодиҳӣ ба корҳои мустақилонаи донишҷӯ муттасил, давра ба давра дар ҳузури тамоми донишҷӯёни гурӯҳи академӣ амалӣ гардонида мешавад. Натиҷаҳои бадастовардаи донишҷӯ оид ба корҳои мустақилона ҳангоми гузаронидани аттестатсияи ҷамъбасти аз рӯи фанҳои таълимӣ ба эътибор гирифта мешаванд.

Тарзҳои иҷро намудани корҳои мустақилонаи донишҷӯ дар асоси барномаҳои таълимии фанҳои “графикаи муҳандисӣ” ва нақшаи таълимии ихтисиси мазкур чунин муқаррар карда шудааст.

Давраҳо	Мазмунҳои давраҳо	Мӯҳлати иҷро	Ҳаҷми ниҳони ҳолҳои ҷаримаҳои барои иҷрои кори хаттӣ дар ҳафтаи 16-ум
1	Тасдиқи мавзӯ ва ҷамъовариҳои адабиёт	Ҳафтаи 1	-
2	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 2	5
3	Ҷамъовариҳои мавод	Ҳафтаи 3	-
4	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 4	5
5	Ҷамъовариҳои мавод	Ҳафтаи 5	-
6	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 6	5
7	Ҷамъовариҳои мавод	Ҳафтаи 7	-
8	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 8	5
9	Ҷамъовариҳои мавод	Ҳафтаи 9	-
10	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 10	5
11	Ҷамъовариҳои маводҳо	Ҳафтаи 11	-
12	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 12	5
13	Ҷамъовариҳои мавод	Ҳафтаи 13	-
14	Пешниҳоди маълумоти ҷамъвардашуда	Ҳафтаи 14	5
15	Ҷамъовариҳои мавод	Ҳафтаи 15	-
16	Омодасозӣ ва дифои кори хаттӣ	Ҳафтаи 16	5
Ҷамъ:			40,0

ФАСЛИ III: СИЁСАТ ВА РАВАНДИ БАҲОГУЗОРӢ

Баҳо мувофиқи Низомномаи амалкунанда оид ба низоми кредитии таълим гузошта мешавад. Ҳар ҳафта назорати ҷорӣ аз болои иштироки донишҷӯён дар дарсҳои лексионӣ ва амалӣ, ғаёлноқӣ дар КМРО, иҷрои вазифаҳои хаттии хонагӣ ва супоришҳо барои КМД барпо мегардад. Дар охири семестр имтиҳони ҷамъбаستӣ дар шаклҳои гуногун (тестӣ, шифоҳӣ, хаттӣ ва ғ. гузаронида мешавад.

Шумо дар охири нимсола баҳои ҷамъбастии умумиро соҳиб мегардед, ки он нишондиҳандаи натиҷаҳои кӯшишҳоятон дар муддати нимсола мебошад. Баҳои ҷамъбастӣ дар асоси ҷадвали баҳогузори, ки аз ҷониби Шурои олимони донишгоҳ муайян шудааст, гузошта мешавад.

Ҷаёлияти академии донишҷӯ дар ҳар як давр (ҳар ҳафта: $2,5 + 6 + 4 = 12,5$ ҳол).

Аз ҷумла: 4 ҳол – барои ғаёлноқӣ дар машғулиятҳои лексионӣ;

6 ҳол – барои қорҳои иҷрошуда доир ба КМРО (семинар, амалӣ ва ғ.);

2,5 ҳол – барои иҷрои қори мустақилона (КМД).

Муайян намудани рейтингҳои донишҷӯ дар аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳони ғаннии таълимӣ низ дар асоси талаботи низоми ҳолдихӣ-рейтингии ECTS ба амал оварда мешавад.

Аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳон доир ба ғаннии таълимӣ дар шакли тестӣ ё шифоҳӣ қабул ва гузаронида мешавад. Ҳаҷми саволномаи тестӣ дар аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳонӣ ғаннии таълимӣ ба 25 савол баробар аст. Барои ғанҳои таълимии равияҳои илмҳои дақиқ аз ин қамтар иҷозат дода мешавад.

Ба ҳар як ҷавоби дуруст – 4 ҳол муқаррар қарда шудааст. Агар тест аз 25 савол қамтар бошад, ҳоли муқарарғашта бояд ба 100 баробар қарда шавад.

Ҳолҳои дар рағфи қабули аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳони ғаннии таълимӣ бадастовардаи донишҷӯ ҳамчун қамъи ҳолҳои санҷиши тестӣ доништа шудааст. Ҳолҳои рейтингии дар аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳони ғаннии таълимӣ бадастовардаи донишҷӯ ба ҳолҳои дар давоми семестр азҳудқардаи ӯ илова қарда мешаванд.

Баҳое, ки доир ба ған гузошта мешавад, қамъи ҳолҳои дар давоми ҳафтаҳои бадастовардашуда ва натиҷаи имтиҳоноти ҷамъбастӣ мебошад. Ҳолҳо ба таври зер тақсим қарда мешаванд:

№	НАМУДИ НАЗОРАТ	ҲАФТАҲО ВА МИҚДОРИ ҲАДДИ АҚҚАЛИ ХОЛҲО																ИҶ	Σ холҳо
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	Барои фаъолноки дар машғулиятҳо лекссионӣ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		64
2	Барои корҳои ичрошуда доир ба КМРО (семинар, амалӣ ва ғ.)	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		96
3	Барои корҳои ичрошуда доир ба КМД	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5		40
4	Дар ҳафта	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12		200
5	Ҳамагӣ дар мачмӯъ																	100	300

Баҳои ҷамъбасти доир ба фан тибки формулаи зер ҳисоб карда мешавад:

$$Ич = \left[\frac{(ИФ_1 + ИФ_2)}{2} \right] \cdot 0,5 + Ич \cdot 0,5$$

Ифодаи ҳуруфи ва ададии баҳои донишҷӯ

Ифодаи ҳуруфии баҳо	Ифодаи ададии баҳо	Холи ҷавобҳои дуруст	Ифодаи анъанавии баҳо
A	4,0	$95 \leq A \leq 100$	Аъло
A -	3,67	$90 \leq A < 95$	
B +	3,33	$85 \leq B < 90$	Хуб
B	3,0	$80 \leq B < 85$	
B -	2,67	$75 \leq B < 80$	
C +	2,33	$70 \leq C < 75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \leq C < 70$	
C -	1,67	$60 \leq C < 65$	
D +	1,33	$55 \leq D < 60$	
D	1,0	$50 \leq D < 55$	

F_x	0	$45 \leq F_x < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \leq F < 45$	

Эзоҳ: F_x - баҳои ғайриқаноатбахшест, ки ба донишҷӯ ҳуқуқи дар омӯзиши тақрори фан иштирок накарда, дар триместр (сессияи иловагӣ) бе пардохти маблағ супоридани имтиҳони фанни мазкурро медиҳад.

Сару либоси тавсиявӣ ва иштироки донишҷӯён дар тамоми машғулиятҳои дарсӣ (лексионӣ, семинарӣ, лабораторӣ ва ғ.) хатмӣ мебошад. Ба дарсҳо омадан худ аз худ зиёдшавии ҳолҳоро намефаҳмонад, яъне иштироки ғаёли донишҷӯ ба дарсҳо зарур аст. Ҳангоми роҳ додан ба дарсшиканӣ ва ё сари вақт иҷро накардани супоришҳои аз ҷониби омӯзгор мукаммалшуда донишҷӯ тавассути ҳолҳои муайян ҷарима карда мешавад.

Ҷаъолнокӣ дар дарсҳои аудиторӣ ва КМРО хатмӣ буда, яке аз ташкилдихандагони ҳоли ҷамъбасти донишҷӯ мебошад. Талаботи хатмии фан тайёрӣ ба ҳар як дарс мебошад. Зеро натиҷаи аз рӯи машғулиятҳои аудиторӣ амалӣ бадастовардаи донишҷӯ, ҳолҳои дар давоми баргузор гардидани машғулиятҳои дарсии ҷорӣ бадастовардаи ӯро ташкил медиҳанд. Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фанни таълимӣ дар машғулиятҳои аудиторӣ, иштирок ва ғаъолнокӣ – 64 ҳол, қорҳои мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (семинарӣ, амалӣ ва ғ.) – 96 ҳол ва барои КМД 40 ҳоли имконпазирро дар ҳар як давраи академӣ ба даст орад.

Вазифаи хаттии ҳонагӣ иҷрои қорҳои мустақилона ва навиштани қори мустақилона (иншо) вобаста ба мавзӯи додашуда мебошад. Иҷрои рефератҳо барои тамоми донишҷӯён хатмист. Меъёрҳои баҳогузори қори хаттӣ: пуррагии мундариҷа, андоза, мантиқи баён, доштани таҳлили ва ҳулосаҳо, саривақт супоридан.

Назорати марҳилавӣ ҳамаи мавзӯҳои лексионӣ, вазифаҳои ҳонагӣ ва маводҳо барои ҳондан, ки дар муддати он баррасӣ гардидааст, дарбар мегирад ва дар шакли тестҳо ва баҳсу мунозираҳо вобаста ба мавзӯҳои омӯхташуда амалӣ гардонида мешавад.

Имтиҳони фосилавӣ - шакли назоратест, ки бо мақсади муайян намудани дараҷаи азхудкунии барномаи фанни таълимӣ аз ҷониби донишҷӯён дар давоми ҳар як даври академӣ ду маротиба гузаронида мешавад. Имтиҳони фосилавӣ аз ҷониби омӯзгорони фаннӣ дар марказҳои тести донишгоҳ ба таври тестӣ гузаронида мешавад.

Имтиҳони ҷамъбасти (финалӣ) дар шакли шифохӣ ё хаттӣ баргузор мегардад ва шаклҳои гуногуни супоришҳо дарбар мегирад: саволҳои қушода, ҳалли мисолу масъалаҳо. Меъёри гузоштани баҳои имтиҳонӣ: пуррагӣ ва дурустии ҷавобҳо, мантиқ ва тарзи баён.

